

Església parroquial de Santa Maria

Pineda de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Carrer Reverend Antoni Doltra, s/n

Coordenades:

Latitud: 41.628761996913
Longitud: 2.6898319804684
UTM Est (X): 474164
UTM Nord (Y): 4608606

Classificació

Número de fitxa 08163 - 80
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Gòtic Modern Renaixement Barroc
Segle XV-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPA, núm. 8793
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios/Cultural
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Girona (Plaça del Vi, núm. 2 - 17004 - Girona)

Fitxes associades:

[Sarcòfag dels Montpalau](#)

[Fons de l'arxiu parroquial de Santa Maria de Pineda de Mar](#)

[Fons de l'arxiu diocesà de Girona referent a Pineda de Mar](#)

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Descripció

L'església parroquial de Pineda de Mar està dedicada a Santa Maria. És de planta rectangular amb absis poligonal i dues capelles adossades. La seva composició és força peculiar, tant per dimensions com per disposició. Es tracta de tres naus separades per pilars força amples, que sostenen una volta de creueria amb claus de volta; dues dedicades a la Mare de Déu. La que hi ha al mig del presbiteri representa la seva imatge amb la bola del món a la mà dreta i l'Infant Jesús, assegut a l'esquerra. Hi ha altres sis claus de volta que representen diversos personatges. L'aspecte de fortificació es deu a les reformes del segle XVI. Al segle XVIII s'hi afegeixen les dues naus laterals i el campanar vuitavat.

La façana principal, orientada a ponent, presenta una distribució simètrica, de la que en destaca la porta d'entrada d'estil renaixentista, amb pilars laterals esculpits amb motius florals i querubins en els capitells. A la llinda es relata l'atac de Dragut amb una inscripció que diu: «A 1 d'Agost de MDXLV a punta de alba XI galiotes de turchs posaren la gent en la plage, cremaren les portes de la Sglesia e moltes cases, e mataren e cativaren LXX animas; pujant fins a casa de Palau. A migjorn se tornaren enbarcar. Per reparo dels poblats s'és fortificada esta Sglesia de Pineda». Damunt la llinda presideix la imatge de la Mare de Déu emmarcada per dos pilars estriats i amb una petxina entre elles. En aquest mateix eix trobem dues rossasses, la gran il·lumina la nau central. Al damunt n'hi ha una altra més petita. A la façana de migdia hi ha la porta de Sant Joan, construïda l'any 1718, de llinda recta, presidint la imatge del sant dins una fornícula sililar a la de la Mare de Déu de la porta principal.

La façana principal, la porta lateral de Sant Joan, l'Altar Major i la capella lateral estan recobertes amb esgrafiats, realitzats, l'any 1948, per Isidre Puig Boada. El fons dels esgrafiats són motius florals i geomètrics. Destaca a la façana principal quatre columnes que emmarquen la rosassa central i la porta. A la mateixa alçada, hi ha quatre columnes adornades amb motius florals i coronades amb un capitell d'estil corinti que suporten un entaulament rematat per una cornisa. El cercle de la rosassa central l'emmarquen onze caps d'àngels. L'ornamentació de la façana es compon per una xarxa geomètrica de rombes sobre la qual es dibuixa de forma repetitiva, plana i modular, positiva i negativa, el rombe corbat pels vèrtex cap enfora i pels costats cap a dintre en els positius, i cap enfora en els negatius.

A l'interior, entrant a mà esquerra hi trobem una pietat, obra de l'escultor Frederic Marès (1957). A mà dreta hi ha el baptisteri. Seguint per l'esquerra en el sentit de les agulles del rellotge trobem, primer, el Sant Crist, escultura de 1943 feta per Jaume Martorell, fill de Pineda. A continuació la capella del Santíssim, on s'hi venera el sagrament de l'Eucaristia. El sagrari es troba integrat dins una pedra de molí, darrera l'altar. El mosaic de la cúpula és obra de Josep Perpinyà, artista gironí. L'altar de Sant Joan Baptista presideix el costat septentrional. Sant Joan és el patró de Pineda. L'escultura és de 1943, realitzada per Manuel Martí Cabrer.

Al centre de la nau principal trobem l'altar major, que està dedicat a Santa Maria Assumpta, copatrona de Pineda. La imatge i la decoració de l'absis és obra de Jaume Busquets (1952). A la seva dreta hi trobem l'altar de la Mare de Déu dels Socors, donada per la família Costa. És de l'any 1952. Al costat, hi ha l'altar de la Immaculada, obra de J. Pou i Pont (1944). La torre del campanar és de forma octogonal i fa 30 m. d'alçada. La sagristia es troba a la dreta de l'altar major i és obra de Miguel de la Gaspi (1509).

Observacions:

Aquesta església depenia de la parròquia de Sant Pere de Riu, a Hortsavinyà, i actualment encara estan vinculades malgrat estiguin en dos municipis diferents (Pineda de Mar i Tordera).

Els atacs pirates que va patir Pineda no van ser només de Dragut. A la documentació consta que l'any 1584 en va patir un altre, de mans de 19 vaixells turcs.

Història

El primer temple es consagra l'any 1079, pel bisbe de Girona Berenguer Guifré. Tot i que en tenim poca informació, la parròquia de Santa Maria de Pineda – d'estil romànic – estava sota domini dels senyors de Mont-palau. Aleshores, l'ocupació del territori era dispersa, entre camps de conreu i masies.

El primitiu temple romànic se substitueix per un de gòtic. Al llarg dels segles ha sofert nombroses modificacions. Des de 1514 s'encarreguen diverses reformes a diferents mestres d'obres. La més destacada és fruit d'un dels episodis històrics més coneguts: l'atac pirata que va patir el poble l'1 d'agost de l'any 1545, per part del corsari turc Dragut. L'església fou atacada i els pirates robaren tot allò que era de valor. A partir d'aquell moment, el temple i altres indrets de Pineda es fortificaren. La llinda de la porta d'entrada ho recorda amb la següent inscripció: «A 1 d'Agost de MDXLV a punta de alba XI galiotes de turchs posaren la gent en la plage, cremaren les portes de la Sglesia e moltes cases, e mataren e cativaren LXX animas; pujant fins a casa de Palau. A migjorn se tornaren embarcar. Per reparo dels poblats s'és fortificada esta Sglesia de Pineda»

L'autorització per a fortificar l'església arriba el 27 de maig de 1562, i s'emmuralla el recinte al voltant de l'església. Les obres van a càrrec de Jean de Tours. Altres edificis van seguir el mateix exemple, i es fortifiquen cases com can Jalpí, mas Cànovas, o can Castellar, construint-hi torres de defensa.

S'encarrega la construcció de la nova sagristia al mestre d'obres Miguel de La Gaspi. D'aquesta mateixa època és la capella de Sant Joan Baptista i el retaule major, pintat per Gabriel Bou, de Girona. La segona reforma important es produeix al segle XVIII, quan es van construir les dues naus laterals més i una altra porta d'estil barroc, a la façana de llevant, amb la llinda que té gravat l'any de construcció "1718", i el campanar, a més de la façana barroca.

Finalment al segle XX es basteix la Capella del Santíssim, construïda per Josep Perpinyà. Presenta tres rosasses amb vitralls emplomats i una imatge de la Pietat, esculpida per Frederic Marès.

L'aspecte de l'església actual és el resultat de la intervenció que es va portar a terme l'any 1948, a causa dels desperfectes causats durant la Guerra Civil espanyola, quan l'arquitecte Isidre Puig Boada va decorar la façana exterior amb els esgrafiats que es poden veure actualment. Es va coronar el campanar vuitavat, i s'instal·là la campana.

La darrera restauració de la façana data del 1988, quan es va trobar el sarcòfag que hi ha a l'interior, del segle XIV o XV.

Bibliografia

BONET i GARÍ, Lluís (1983). *Les masies del Maresme. Estudi de les masies, elements defensius, ermites i molins*. Barcelona: Centre Excursionista de Catalunya i Editorial Montblanc.

GAVÍN, Josep Maria (1991). *Inventari d'esglésies, Maresme, núm. 24*. Barcelona: Editorial Pòrtic.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.](#)

[Pobles de Catalunya.](#)

[Visit Pineda](#)

[Inventari de campanes](#)

